

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1921 kl. 2 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 13, i anledning av första kammarens beslut rörande väckt motion om vidtagande av åtgärder i syfte att grundsatserna om nationaliteternas rätt må antagas till internationell lag.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 159, har herr Lindhagen hemställt, att — sedan nordiska interparlamentariska förbundet, som förut ansett nationalitetsfrågan ej falla ens inom dess verksamhetsområde, år 1920 slutligen hos svenska regeringen förordat, att grundsatserna om nationernas rätt upptagits i folkens förbunds förbundsakt — jämväl riksdagen själv måtte omsider hemställa till regeringen, att den ville intressera sig för denna även för vårt land så viktiga rättsgrundsats samt taga initiativ till, att den må bliva antagen till internationell lag inom folkens förbund och även genom medverkan från de stater, som ej äro anslutna till förbundet.

Motionen.

Ifrågavarande motion hänvisades av kammaren till dess första tillfälliga utskott, som i sitt utlåtande nr 12 anförde följande: Då det kunde förmodas att Kungl. Maj:ts regering även utan särskild framställning från riksdagen ägnade den i motionen avhandlade frågan nödig uppmärksamhet och, om så befundes möjligt, vidtog de åtgärder, som kunde vara för saken gagneliga, hemställde utskottet, att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Första kammarens utskott.

Vid ärendets föredragning i kammaren den 6 april 1921 yrkades bifall dels till utskottets hemställan, dels till den i ämnet väckta motionen, dels ock till ett av friherre Adelswärd under överläggningen framställt yrkande, att riksdagen måtte hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga initiativ till att grundsatsen om nationaliteternas rätt upptoges i förbundsakten för nationernas förbund. Till stöd för sistnämnda yrkande anfördes bland annat följande: Talaren erinrade om att det nordiska interparlamentariska förbundet gjort ett kraftigt uttalande i motionens riktning. Oavsett om riksdagen uttalade sig eller icke, torde frågan komma att framhållas och befordras av den svenska regeringen och dess representation likaväl som av många andra regeringar och

Första kammarens beslut.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 13 saml. 5 avd. 10 häft. (Nr 13.)

deras delegerade vid nationernas förbunds möte. Huru stort förtroende riksdagen än hade för regeringen och dess ställning till nationernas förbund, vore det dock lyckligt och bra, om riksdagen i denna stora och viktiga fråga uttalade en bestämd mening och visade sitt intresse för förbundet. Ur denna synpunkt vore det lämpligt att riksdagen ville besluta att göra ett uttalande överensstämmande med det, som gjorts av interparlamentariska förbundet.

Till stöd för utskottets hemställan anfördes i huvudsak, att det i motionen berörda ämnet visserligen vore av stor betydelse, men att det icke vore lämpligt, att riksdagen toge initiativ i frågan. Endast regeringen kunde vara i stånd att överblicka, när det kunde vara möjligt och lämpligt att taga initiativ i en fråga, som vore så brännande och ömtålig, som den föreliggande.

Sedan även motionären anslutit sig till det av friherre Adelswärd framställda yrkandet, bifölls detta av kammaren utan votering.

Första kammarens beslut har delgivits andra kammaren, som hänvisat ärendet till sitt femte tillfälliga utskott.

Utskottet.

Vid behandlingen av det föreliggande ärendet har utskottet kommit att i stort sett dela de synpunkter, som uttalats till förmån för det yrkande, som blivit första kammarens beslut. Ett uttalande av riksdagen skulle kunna vara ägnat att stödja Kungl. Maj:ts regering vid vidtagande av åtgärder i den riktning interparlamentariska förbundet hemställt. Utskottet får för den skull hemställa,

att andra kammaren måtte för sin del biträda det av första kammaren i ärendet fattade beslutet.

Stockholm den 20 maj 1921.

På utskottets vägnar:

ERIK LAURÉN.

Närvarande: herrar *Laurén, Sjöström, Pettersson* i Vråtsered, *Holmner, Olsson* i Gävle, *Jonsson* i Mörkhult, *Carlsson* i Gävle och *Johanson* i Hörninge.